

ט' ט' ט' ט'

תורה דברי שמות מט

פרשת שמות

בנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיצָאוּ מִמְצָרִים לֹא הָיוּ רָאוּיִם לְגַאֲוָה

כתבת, **ישראל** במצרים היו במדרגה היותר-גרולה בתורה ובמצוות, באמונה ובחסידות, ונחמכת על הא דאמרו במדרש [שמות פ"א ופ"ג] שהיו נשים צדקניות יוצאות לשירה, يولדות שם ומונחות [שם] את בנין, ונעשו להן נסائم — כמו שהאריך במדרש שם — ומתנגדים ובאים עדרים.

וכתבת, רודאי על ידי צדקניות אלו, (ועל ידי הנשים אלו — [נעשו] כל ישראל מסוריהם לד' ולמצוות).

עוד נחמכת, בהא דאמרו [במדרש שיר השירים כ'] שעיקר שיעבודן של ישראל [במצרים היה] פ"ז שנה [בלבד], וסביר אתה שאין פנאי להתקקל בשנים מועטות אלו...

— כל הדברים (הלו) אין בהם ממש, שהם כולם ננד (דברי רבותינו ז"ל!)

[שהרי אמרו] במדרש שמות סוף פרשה א' (פיסקה ל"ד):

לֹא הָיו יִשְׂרָאֵל רָאוּיִן לְהַנֶּלֶל,

לפי [שהיו רשעים, אלא בוכות אבות ננאלו, וכן דרישו ר"ל (שם, פיסקה ל"ה):

"וַיַּדַּע אֱלֹקִים") שלא היה בידם מעשים טובים (שיינאלו בשבילים.

1

ויהי תורה

ו והפכו פניהם לדרום עד חברון.

ב, הינו " עבר הירדן" המערבי, [דהרי לא ונמצינו למדרדים כי גם הצד המערבי של

ברドמה של ארץ ישראל] ודרך ארום, דין ככנית ישראל לאין, [ולפי זה " עבר , ושם נמצא גורן הארץ].

שביעית ג-כז

★ ★ ★

כ' הַוְגָג בְּיַעֲקֹב וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל (ז' עֲשָׂרֶה)

229

המשנה

פסחים פרק ב'

מוסר

שהמה החכולו בתוך העמים אשר המה יושבים. והמה דומים לחמי שונפלת עליו מפולה דהוה כמו שאיןו לגמרי, ומה נחכמים כאבודים מחר או כל ישראל. והנה בכדי שלא ירד מישראל, הקב"ה מעמיד צוררי ישראל, שהמה בבחינת כלבים שטנכים חמה ומכבים את בני ישראל ומחפשים מומינים אחרים, וממחשים מהmA אחורי כל בן ישראל שמתלבש לבכוש של בן אחר, ומה מאלימים רבים כי ומה המה, ולכן כל ומן שאפשר לאלו חכלבים לחפש אחריהם ומה מתיחסים עוד לעם ישראל, ואלו שכבר טפולה נדולה מכוסה אותםuai אפשר גם להכלבים לחפש אחריהם כבר מהmA אבודים מatanu.

משנה ד': האוכל חרומת חמץ בפח בשוגג משלם קרן וחוטש, במזיד פטור מתשולם ומדמי עצים.

ואיתא על זה ברע"ב ובתוס' יו"ט דמה שאמרו שפטור מדרמי עזים זהו בחרומה טמא, משומ רוחצת טהורת אסורה בהשפעה דלא נתנה אלא לאכילה ושתיה ולטיכה כדרתנן במשנה ב' פ"ח דשבייעת, מה שאין כן טמאה דמננה להשפעה כדרתנן בסוף תרומות. והנה הדבר הזה הוא דוגמה לאחר מדרמי התורת הדינה כבר ביארנו לעיל בשבת פרק י"ז משנה א' זע"ג דעתו היה להטעס בענייני דרך ארץ, אבל מי שהוא מוחון בכחות רוחניים נדולים אין לו לובכו את כחות האל עלי ענייני דרך ארץ, כי אם עיריך להקדישם לתורת ד'. וכזה ביארנו מה דאיתא בתעניית כ"א שרצו המלאכים להמית את אילפא ור' יוחנן על זה שעובו את עסוק בתורה ולהלכו להטעס בענייני דרך ארץ והוא משומ שאף שהיה טעם להטעס בענייני דרך ארץ, אבל והוא רק לאנשים בינו נאים אבל בני עלייה צריכים לטיים בנפשם מה שאמרו חז"ל בירושלמי: כבד את ר' מהונך (טשליג): ממה שחנוך. — וכי שחווא מוחון בשל גдол ציריך הוא להקדישו לתורת ד' ואין לפנות אתanco לדברים אחרים.

וזהו מפני שהחכמים שככל דור ודור המה התרומה שכור, וכמו שאסור לכבoco חרומה טהורח לצורך עצים כי לא נתנה אלא לצורך אכילה ושתייה, כן אסור לחכמים לובכו את כחותיהם על דברים פשוטים, כי אם צריכים להטעס תמיד בתורה שהיא בבחינה לחם ומים, ורק אנשים פשוטים שזוטרים לטהרה טמאה אפשר להם להטעס בענייני דרך ארץ, בשם שפטור להשתמש בתורה טמאה לצורך עצים.

שם: האוכל חרומת חמץ בשוגג משלם קרן וחוטש במזיד פטור מתשולם ומדמי עצים.

והנה איתא על זה בפסחים ל"ג ע"א: אמור מר בר"א בפרטש תירומה והחכיצה אכל הפריש חמץ חרומה דבריו הכל אינה קדושה, ואמר פרא: תון לו (דברים י"ח), ולא לאורו, מיחבי, אין תורמין לנו הטמאה לטהורה ולא חרם בשוגג חרומתו חרומה, ואמאי ליטא לו ולא לאורו לא קשיא היתה לו שעת הבושר הכא לא היהת לו שעת הכוורת ולא היהת לו שעת הכוורת היכי דמי כנון דאתמי נמחוכר, אבל אחומז בתולש הכי נמי דקדישה, א"ל אין (דניאל י"ח): בינויו עירין פוגנא וכמאמיר קדישון שאילתא, וכן מוריין בבי מדרשאו כוותי.

והנה יש להבין מפני מה בדין הזה אמר את הכתוב הזה ומשמע שהוא גונע לעולמות העליונים עד שהטלאכים והפדותים שבישראל והחכמים שכחתי מודרים כולם היו עסוקים בדין הזה. ומה נשתנה הוא דין מיתר ההלכות הרבות הנמצאות בכנראה עד שהוא מרעיש עולמות?

והנרא לאחד שברין הזה יש איוה דבר יסודי הונגע לקדשות ישראל, והוא כי עם ישראל הוא בבחינת חרומה, כרכטיב (ירטיח ב'): פודש ישראל ל"ר ראש תבואה כל אוכלו יאשטו רעה תבא עליהם. — והנה יש מפוט למור דעכשו בוטן הזה אין עליינו

שום סדרות של תרומה, מפני שכשם שאין חל שם תרומה על חטף בפטח, מפני שהוא דבר האסור, כן אי אפשר לחול עליו השם חזה מפני שאחינו הנו עתה בבחינת חמץ בפטח. כי אין לך אדם שאין בו מושם חמץ, ולכן שפир מה שאטרו שלו רך באחמי' במחובר או אין דין תרומה אבל אהמי' בתולש לא, מפני שהיא לו שעת הכוشر, דין הזה מפיים את דעתינו, כי זה גוטן שיש עליהם גוטן עתה קדושת תרומה, שהרי על פי רוב בני ישראל נולדו בטהרה ואין עליהם הטומאה של עריות הלילה, ועוד יש לנו שתי זכותים, כמו שבואר בשחרר טוב ו': שהרי כל מצוה שהוא בירינו אין אנו עוסקים בה באופן וכהלכה, ואילו באננו לעמור ולדריך על כל אחר ואחת, תהה היא מהקב"ה על מה מעמיד אותנו וטעניד לעולמו, כי אין מצוה מוחוקת בירינו כי אם מצות מיליה והבל פיהן של תינוקות של בית ובן שאין בהם חמץ. — הרוי נמצאו שבילדותנו היה לנו שעת הכוشر, כי אז זכינו לשני דברים שאין בהם שום חסרון ופנם שבו מצות מיליה ומיצות תלמוד תורה בבית הרב, ורק אה"כ באננו לירוי חיטזון, לפיכך שפир אפשר לחול עליו השם של תרומה והרין חזה מביא הצלחה נדולה לישראל שהיו נשארים בקדושתם.

והנה כמו כן בעניין הזה היה עם ישראל במצרים, כי שם באו ישראל נ"ב לירוי חיטזון, ובכל זה בא הקב"ה ונאלם ועשה שפטים בחמורים וקיטים בהם מה שכתוב: כל אוכליו יאשמו. — וזה נ"ב מפני שהוא שעת הכוشر, שהרי גם הם נולדו בטהרה כי לא היו בני ישראל או פרוצים בעירות, ולכן שפир חל עליהם השם של תרומה, ועל ידי זה באו לירוי גואלה. 1234567

משנה ה': אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חוכתו בפטח, בחיטזים, בשערורים, בכוסמין ובשייטון וכשבולות שעיל.

והנה דוקא באלו ועצו יורי חוכת מצה בלילה הראשון, אבל אורו ודוחן ושאר מינים לא, דכתיב (דברים ט"ז): לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים חאכל עליו מצות, דברים הבאים לידי חיטזון אדם יוצא בהן ידי חוכת מצה, יצאו אורו ודוחן ושאר מינים שאין באין לידי חיטזון אלא לירוי סרחותן.

והטעם המכוסרי שיש בעניין הזה נראה לנו כן, דהנה מכואר בהגדה לפסח שטעם מצות מצה הוא, מפני שיוא הספיקה בעצם של אוכתינו להחמי' עד שנגלה עליהם הקב"ה ונאלם מיד. — והנה מפני מה עשה הקב"ה את חנס הזה, ומה היה חסר להם ליישראל אלו היה להם פנאי להחמי' את בצם. הנראה לוטר שעזה מפני שבזה הראה להם הקב"ה שעלהה בידם לצאת מצרים בקדישה ובטהרה, ולא נכנסו שם לנו', שעורי טומאה וכמו שבצם לא נתחמי' כן גם הפה בעצם לא באו לידי חיטזון, והוא השבת היותר נדול לישראל, כי חלילה אם היו באין שם לידי חיטזון והיו נכנסו לנו', שעורי טומאה לא היו ננאلين. וא"כ המצאה מראה על שבחן של ישראל שהם היו במצרים נ"ב בבחינת מצה ולא בבחינת חמץ.

והנה באמת לא כל מי שאינו בעל עבירות הוא נחשב לאחד מבני העלייה, מפני שלחיות בעל עבירה צריכו לזה חריצות וחכמת מרובין, ולפעמים יש אנשים שאינם בו חכמתם לא טהמת נדולותם כי אם מפני שיחטר להם חריצות לזה, ורק אדם שיש טוח הוא ראוי לשבח.

והנה אם אנחנו אומרים שהם באו על ישראל על וזה שלא נתחמי' במצרים, השבח הזה הוא מפני שהם לפני חכמתם, אפשר היה להם להיות רשעים ובכל זה נשאו בצרפתם, לפיכך גם המצאה צריכה להיות כדוגמתם שהיתה ראוייה להיות חמץ ולא נתחמי', וזה הוא הישבח לישראל, אבל את המצאה היא מיניגים האלו שאי אפשר לה לכא ידי חיטזון אין כאן שכח בזה שהוא מצה.

ומכח קושיא זו
איןנו משומם האישות
והאישות בעתיד - זו
שהוא חוזר במתות או
אישות עכשו רך ח
הסיבה לפוטרו מוחובי
ויש להוכיח כדין
אומרת כרם של שני
אחין ומית אחד מהן
כל חד וחד לא קריינה
חד וחד לא קריינה נ
עכ"ל. וצ"ב תירוץ ר
מכרם של שני שי
המיוחדת אף דעתשי
משום האישות דלא
משום האישות של
שיש לו עכשו מי
מיוחדת, הרי כוכח י
לך, דאיירוסין ניתנו
והנה עיין במנ"ו
בת חורין דמותרת
אשם מ"מ הו"ל כי
מעורכי המלחמה א
שהאיירוסין עומדין
מלחמה, א"כ בשכ
בנישואין, דלא אליו
שבצעמן אין מחייב
חרופה דאיין מקום
דאינו חייב מיתה ע
יבום ואז הרי הוא א
שהנה לפ"ז יש
חייב לתקן הדריכים
ובגמ' דף מד, א
מרבה אף הבונה ב'
עליו אי אתה מעב

ח

המלך מארץ מצרים

כ' יצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממן לא תירא ←
מהם כי ה' אלקיך עמר המלך מארץ מצרים (ב, א)

צ"ב למה הזכיר הכתוב כאן את עניין "המלך מארץ מצרים".

ואשר נראה, שכונת הפסוק הוא להזכיר את הנס שהושיע ה' אותנו על ים סוף
מיד פרעה שיצא להלחם ולרדוף ועימו כל עמו וכל רכב בחור וסוס פרעה, והשיגו
את בני ישראל על הים, ויראו מאד ויזעקו בני ישראל אל ה', כمفorsch בקרוא (עיין
שםות יב, ט-י). ולכן כתוב "המלך מארץ מצרים", להשミニינו שעליינו לזכור בזאתנו
למלחמה שיהי ה' עמו כאשר היה עם אבותינו על שפת ים סוף, כאשר לא היה
נראה שאפשר להמלט בשלום מן המצב שבו היו ואז קרע לנו ה' את הים.

ט

בדין החוזרים מעורכי המלחמה

ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישב לבתו פן ימות
במלחמה ואיש אחר יקחנה (ב, ז)

במשנה סוטה דף מג, א תנן: "מי האיש אשר ארש אשה וגוי, אחד המארס את
הבתולה ואחד המארס את האלמנה אף" שומרת ים ואפי' שמע שמת אחין
במלחמה חוזר ובא לו, כל אלו שומעין דברי כהן מעורכי מלחמה וחוזרין ומספקין
מים ומזון ומתקנין את הדרכיהם... אלו שאין זין ממוקמן, בנה בית וחנכו נטע כרם
וחללו הנושא את אrosisתו הכוнос את יבנתו שני' נקי יהיה לבתו שנה אחת", ובגמ']
לקמן דף מד, א: "ת"ר אשר ארס, אחד המארס את הבתולה ואחד המארס את
האלמנה ואחד שומרת ים, ואפילו חמשה אחין ומית אחד מהם במלחמה قولן
חווריין".

ומו"ר הגראי"ד סולובייצ'יק זצ"ל תמה, דבשומרת ים דחוור מעורכי המלחמה
היה צריך להיות תלוי בחלוקת אי יש זיקה או אין זיקה, אדם יש זיקה חשב
כאישות שיחזור עליו מעורכי המלחמה, אבל למ"ד אין זיקה אין דין אישות ולמה
 חוזר עליה מעורכי המלחמה. יותר קשה, שרדי במקום ב' אחין לכך לעכו"ע אין זיקה,
דא"א שהיה דין אישות בגיל ב' האחין ביבמה אחת, ובגמ' מבואר דאפילו חמשה
אחין ומית אחד מohn قولן חוותין.

מדבר קדומות • מערכת זי"ז, אות יד - טו

רחל יעקב שכיטל זו הקליפה ופ"ד שנים לא ראה קרי, ווז"ש ותוני על שמן, עלאותיות שמן כלומראותיות הקודמות לאותיות שמן הםאותיות לר"י שם הקליפה הנזכרת, והגיר להם הנביא שהקליפה החליקה אמריה בפתחה שיחטא בזונות, עכ"ל. ואפשר ^{אלא נתקבב} לרמזו פסוק יד ליד לא ינקה רע לר"י שם הקליפה, כי כיוון שהתחילה יד ליד שם נפל ביד הקליפה לר"י. העוד לנו בעניותנו ורמזים אחרים הנה הנם בלקוטי בס"ד.

יד. זכות אבות. כתבו החוספות בשכת דף נ"ה¹⁰ גם אם זכות אבות תמה, ברית אבות לא תמה, ור"י סבר זכות אבות לצדיקים לא תמה. והרב יפה תואר סוף פרשת ויקרא יש לנו שיטה אחרת, דاع"ג זכות אבות תמה היינו לעשות נס או הצלחה שלימה בזכותם, אבל להצלחה פורחתא לעולם לא תמה, וגם על ידי בקש רחמים יוכור ה' זכות אבות להושיע. והראשונים פירשו ואך גם זכות אבות תמה לא גור' להפר ברית¹¹, זאת ר"ת זכות אבות תמה, פירוש ואך גם זכות אבות תמה לא מסתים וכו' להפר ברית דברות לא תמה, ודוק היטב. ובזהר ח"א דף קס"ח כתוב הרוב אספקלייא המארה דומכח מהזהר דסביר שלא תמה זכות לעולם, ע"ש.

טו. זדון הציבור, הקב"ה ברוחמי יתפרק מחשיבו כשוגג. הרוב כתנות או ר"ס סוף פרשת האזינו והוליך כן מרוז"ל, עש"ב.

ורובני אשכנז כתבו כי שוגג שני פעמים הוא זדון, וסמכות שלהם ממ"ש פ"ב ^{ז"ה}דיביצה¹² אההו אסמא דשוגג ב' פעמים ולא עירב ואמר לו שמואל פושע את¹³.

טו. זיוג בשבת. לא מזרוגי חבריא בר בזמנה דלא ישתחח אלא זיוגא דקב"ה, ונפקי בנין קדרישן בנין דקב"ה, וכי אילא אסתכל קב"ה באlein בנין ומרחים עלמא. זהר הקדוש יתרו דף פ"ט ע"ב בקיצור, ע"ש באורך.

טו. זבירת יציאת מצרים. יש להזכיר מדו"ג גלות מצרים וגאות מצרים נזכרו כל כן ויש חובה לזכרם, כמו שאמר הכתוב זכרות כי עבד היה וגור' ויוציאן וגור'¹⁴, למען תזכיר את יום צאתך וגור'¹⁵, ושאר גלות וගאות אין חובה מדברי קבלה ומדרבנן לזכור הגנות ולזכיר הגנותה. ל ←

ורובינו האר"י זצ"ל בשער המצות כ"י (שסידר מהר"ש ויטאל זלה"ה) פרשת ראה לימדנו להועיל, ולפי שמתוך דבריו הקדושים נלמד כמה וכמה הקדימות וידיעות ויש בהם כמה חרושים, ראייתי לרגל המלאכה להעתיק דבריו בקוצר, ישמע חכם וויסוף לך.

⁹ משלו י"א כ"א. ¹⁰ ע"א ד"ה ושמואל. ¹¹ ריקרא כ"ו מ"ה. ¹² ט"ז ע"ב. ¹³ ראה לעיל מערכתי ר' אות י"ד. ¹⁴ דברים ה' י"ד. ¹⁵ שם ט"ז ג'.

זה שתפלל עליה אימתה ופחר החלה ואח"כ אהבה
רבה בטענוגים או בראשי איש כבודת הצדיק' שנודך
חומרם ובנדע שדעתו הוא לשון הרגשה בנפש והוא
כולל חסר גבורה.Auf^ב אני תמיד עמרק כי אין
החותם מונע יהוד הנפש באור א"ס בה הממלא כל
עלמין וכמ"ש גם חושך לא יחשיך מפרק. ובזה יובן
חויכר עונש איסור מלאכה בשבחות וחמצז בפסח
השוה לכל נפש לפיו שאף בנפש בור ועם הארץ גמור
מאיד או רകודשת שבת וית' וניחוץ בנפשו בברות
וסקללה על חילול קדושה זו. וגם מישחו חמץ או
טلطול מוקצה פגנס בקדושה שעל נפשו כמו בקדושות
נפש הצדיק כי תורה אחת לכלנו. [ומ"ש בהמות
לשון רבים לרמז כי לפניו ית' גם בחו' דעת העליון
הכollow חוי' נדמה כבהמות ועשיה גופנית לגבי או ר
א"ס כמ"ש כולם בחכמה עשית ונתק' בהמה רבה כמ"ש
במ"א. והוא שם בז' בנימ' בהמתה שלפני האצלות]:

פרק מו ← פרק מו זהנה בכל הור ודור ובכל יום חייב
אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא

אוצר החכמה

הימים ממזרים. והוא יציאת נפש האלהית ממאסר
הגוף משכאה דחייא לככל ביהود או ר א"ס בה ע"ז עסיק
התורה והמצוות בכלל ובפרט בקבלת מלכות שמים
בק"ש שבה מקבל וממשיך עליו יהדו ית' בפיווש
באמרו ה' אלהינו ה' אחד. ובמשיל כי אלהינו הוא
כמי אלהי אבריהם וכי לפי ישיה בטל ונכלל ביהוד
או ר א"ס בה רק שאבריהם זכה לזה במעשו והילכו
בקדש ממדרגה. כמ"ש ויסע אברם הלך
ונסיע וגוי: אבל אנחנו ירושה ומתרגה היא לנו שנית
לנו

אחים 1234567

לכו, וע"י כמ' גמורות זו פועל כל כך טר טכני חלמיהס ואלמיו ריטמייט הניגט זמן ר'יך טל בחרית, טכטל פהיר הגהיר ונראה הדריך אל כיטועס ט' כי אהזוקומס גהוואנזה גלילא, וכלהו לנחיתת להניד נונקל מהרין, נספר חסורי טל ר' וערגב טול מלוכם טמים מתייך נסירות טל יוטעה:

בכל דור ודור מיען הרט לדרוחותיהם עליון כללו איזו יעל' מלהניריס, טרילוכיס אהזוקומס גדולה טלה יטישן כה בגם, כי טנט פהירס להטפעל מיכא בעטם כהחות הקם ולח"כ מהרגל נזח וליהו זוכר גודל סגם, לפיך צהה בטזיאס טヅכל דור ודור מיען הרט נלחותותיהם טלמו כללו הוך יעל' מלהייס טלה יטישן איזרחהטהללו כה הרט טל יט' :

בנגדי הרכנעם גנעם דרכס חורה, נרלה טכל הירבעה כוים נמלהים צהדים לחור, צהן לעת ומדריינט הדרוס סוט חמיה, טפנמייס הוי כנימינה חבס ופצעים ח'ו' בכנימה רצע וכו' וקומה'ק נוממת חזונת הדרוס כפיי סנימינה טהו נמל' בה בזאת זו:

בכל דור ודור טומאים עליון לכלוחיט. צעל הרכנאה מריק כמלת שומדים וויל' הומר רולם, מטוס שחפץ להניר שטמייר בזמן שגנות, כ' הרט כנימינה טוכניש טומלייס צהנלי דרול וויל' הרט כה להחיקוםס גנד צוניהה הרכיס, וטיניהה הרט כה בכנימה טומדייס טיט להרט גנותה קיד וטומדייס למפלה עליון וככל זהEkבב'ה מיליעו מירס וויל' הרט כה לכלותינו ח'ו' :

מצחה הוי כנימינה להמות צהן בס חערונת רכניות טהונס עטמייס ללחס, ונס מה צעל ניש הוכלים מהכל חד לחת טוני טיין גודל בז'ה פטרומו להחוות מהט' טנטה גל מלהניש חינס שוויס עניזט וטפלייס, היל' פיקר הסבואה קרו'י' מל' טס לחס וכוה כה טויס מלייס ומפיקיס:

במודור זה צהן הולכים טל זום מה, ט' ט' טמרלו וכי טנהמל וימרלו אה מיאס וט' הדריך להכיח רה' טהמלייס מליין אה' חטוטין, הו' ע' טהמלייס גנטה ניל'ה וטען צמיין ייוחת מלייס להנ' נס נלטונג ר' טקלוונס וטיט להנ' מלייס גו'ר

וט' כמצע לפטוק כה לאפטוקים צלהחרו יתנעל מ'ר וזה רגינה חמוקרים הומלייס טהאכחס טויהר גדרה גמליהם וטאנחט ד' ט' כה סהגולט מהנגן בסדר מדויק והחמת ורימת נכל יוס כמלה וטוקט נטפריך ט' פ' פור וחנן מודיעק ווי' הפעל פדרר מפואר ט' נלי' הנקמה, וכו' מזורייח שמת עד מכילו מהלל סס ד', ט' ע' זייחת וכילה הנטמם מזריל סס ד' צטולס, להל' הו'ה היג' טאמ' טאמ' מיליהם ד' הינס מודיס בהאנחה פרטיה ולומדים להין אקנ'ה מזניהם ח'ו' צמחתוקים והוא רס טל כל' ניס ד' טל הנטמיס כצווו, כי היל' כנוייס, ד' ט' רס וויל' מזניהם נמחתויס וככדו' אף נטמיס, חכל איזו צ'י מלהייס טהט' ט' ט' סול' נטה' על כל נטוייס נכל וויל' היל' מטאיל לרחות נטמייס וכלהין וויא' למגניטה נצנ'ה המבפלי' להו'ה נטמיס וכאלרין, טאכ' יט' מזניהם נמחתויס ומיקס מעperf דל' ומוחקpot ייס' חכין מזוס ט' לאו דכיקות נכל מליינו לד', ט' ב' גוט מקוייס טכוןן קרוכ' וטמלה' בימיינו ווי' מוגבי' טקלת ככיהם וכו' ווי' יטכון נחוכנו 1234567

מעשה נרבי ליטו' ור' וכו' וכו' מספרים ב' יט' כל' תומו היללה פד טכלו סלמייס וויל'ו הרט רוכתיו סגי'ו זמן ק'יך טל בחרית. כמ' לסניר עצוק מסוך וטומונך צל'ו, טוקר רמו' לעת סיוטה ויך לדרס כ'ע, הו' כו'ה' מינד ומספר כה ד' וחדרין, היל' צל'הה בסעט האפעיר החר או היל'הה הדרומ' נל'הה סולותה חי' טל ט'ה, הו' הדרס נדטמו נטהי'ה גודלה צעל' פיל' הו' הדרס נדטמו נטהי'ה מן היוטה, היל' להזמין נלהמגה טלימה צ'ו'ם ד' אקונ'ה להו'ה, וויא' טומונך צל'ו, טכל'הה נריכיס להתחוק כהה סלהמגה, ווי' ניל'ה כויס' ייל' לו' וויל' גאנ'י' היל' ד' להניר נטקל חסורי טל Ekבב'ה, וגנ'ה זו'ה כל' הנחל'ה וטיטוטה סן. צ'ו'ה. וטקו'זס היל'ו כפלו' צ'ו'ה חנישט כל' הווע' היללה, וטמזהן מלמס גנטה ניל'ה וטען צמיין ייוחת מלייס להנ' נס נלטונג ר' טקלוונס יטוטה

[וירידי ר' אברהם חיים דר. רוטברג נ"י העיר איפה שרפוי הנתר דלאורה בעין שריפה במקומם קדוש וצ"ע].

צפית לישועה ←

בחתם טופר הקשה למה טגי זכירת מחיית עמלק פעם בשנה זכירת יציאת מצרים הוא בכל יום.

ונראה דכיון דיציאת מצרים היא "חירות עולם" ובמו שביאר הגרא"א שבל הgalות גנוות ביציאת מצרים, א"כ מכיוון שאמרו שהאדם צריך לצפות לישועה (עיין שבת לא,א) ובשם הארויז"ל אומרם שמצפים לישועה כשוורדים בתפילה ייח' כי לישועתך קווינו כל היום" צottaה התורה שהציפיה תהיה באמונה שבאה ע"י ההתחזרות שנגאלנו מצרים שטעמנו שם כל חשבת הgalות וכל הצרות שעברו על ישראל ומש"ה צרייך לזכור יציאת מצרים כל יום ודוק.

הגדה בתפילה

בהגdot חי אדם הובא בשם הגרא"א שלדעתו מברכים על נתילת ידיים בכפרת ומנה ו' ברכות עד אכילת מצה (כמו שמננו ראשונים דהוי כו' ברכות לחתן וכלה) בלבד ברכת מוציא ומצעה, ומנה ייח' ברכות לכל הלילה וברכת השיר בנגד ולמלשינים. ובני הרב אהרן נ"י השווה מש"כ שהסדר נקרא עבדה ומש"ה תקו' יט' ברכות כמו בעבודה שבלב. (ועיין מש"כ בשמחה ישבץ על הגדה עמוד כ-כ) שהгадה בתפילה דמי) (ואגב, נראה לפירוש דברכת השיר הוי בנגד אבדון של רשעים ומשום הכי נקראת ברכת השיר ולא ברכת השירה (עיין תוס' פסחים קטוב ורשי' לערכין יגב; ועיין מה שהארכתי בהגדת שמחת ישבץ עמוד כ"ד קודם אות ב')

המספר ארבע מורה על גאולה

ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו זקנים כלנו יודעים את התורה... קשה לפרש כל אחד מביטויים אלו באופן מיוחד שככל אחד מלמד שהוא, ונל"פ דבא להדגиш אותו דבר ארבע פעמים שככל ענייני הלילה מחולקים לארבעה: כסות, בנימ, קושיות, בוגר ד' לשונות של גאולה ועוד דברים המפורשים בירושלמי בפרק בתרא ופסחים. ובמקום אחר הארכתי איך בא המספר ארבע להורות על ענייני גאולה שגם בפורים תקנו ד' דברים וכשלא רצו לקבל איסור מלאכה תקנו עניין אחר בונגדו

ה' ח"ט ז' ג' קוראן 35 (זרען זרען)

ברכת חיים

ושמרתם את המצוות — אל תהיה קורא "את המצוות" אלא את המצוות", בדרך שאין מהמיצין את המצוות כך אין מהמיצין את המצוות. אלא אם באה לידי עשה אותה מיד" (ארחותכם).

השל"ח מבקש, דהרי איתא בכל מקום שומרתם — לשון מתניתות והכא חידוש "ושמרתם — שלא ייחמיצו" ? — אולם יש לפרש עפ"י מה שאמר פעם פרופסורי אחד לתלמידיו בשעת נחוח: "לאט לאט כי הומן קצר", שכאש הרמן קצר אין פנאי לקלקל ולהזoor ולתקון, ובכן כאשר היו צרייכים לצאת בחפותן היו מוכרים לראות שלא חמוץ, שלא תקלקל, כי אין פנאי. ולווה אנו רואים היום שהוא עקבתא דמשיחא, דיש חבלי משיח בכל הסימנים, סימנים מובהקים, לווה אנו צרייכים לראות שלא להחמייך רק שייעשה כראוי בשלימות. וזה ע"י תורה ומצוות. ("יכחן פאר" לר' חנוך צבי הכהן מבנדין).

בזהר הקדוש (פ' פנחס) מובא, כי ההפרש בין חמץ למצה היא נקודה אחת שבין "ה" ל"ח", כי אין בין אותיות חמץ ומוצה, אלא נקודה קטנה המבדילה ביןאות "ח" וביןאות "ה" — זו הנקודה היהודית, ה' היא נקודה בתוך הד', שידוע שאין לו כלום רק נקודה.

טבורי, שיש בזוה גם רמז שוחמצ אסור (ח"צ) במשהו".

בודקין בחורין ובפרקין. אור לאربעה עשר הגיע רוכב על סוס, שלווה של רבינו מרדכי מלכוביץ, סר לבית החסידים, הקיש בחולון בית הכנסת וקרא קטרות, הרב אמר בודקין בחורין ובפרקין? יותר לא הוסיף מלה, ופנה לדרכו. אבל החסידים התלהבו כל כך, עד שהחפלו ערבית במשך שלוש שעות בכוויות וצעקות כמו ביום כפור.

חヒיטש — מיותר... חמה רבינו ישראל מצורטקוב, אדם בולש אחד כל פירור של

העולם ורבון העולם לנו, התורה קוראת ליו"ט זהה "חג המצוות" והוא שבח והודיה לעם היהודי, שקיימו את הכתוב "ויאפסו את הבזק עוגות מצות וכו'" וגם צידה לא עשו להם", ועל כך אומר רשי: " מגיד שבchan של ישראל". ואנו נגד זה, קוראים לחג הוה בשם "פסח", והוא שבח והודיה לדבון העולם, "ושמרתם זכה פסח הוא לה", אשר פסח על בתיהם בני ישראל..." (מאוצרה"י) מצחה ומרור. שאלו לרבי יצחק מאיר מגור: למה מקדרמים אכילת מצה, שהיה סימן חרות, למרור, שהוא סימן לשעבוד? — השיב: אף זו מסמני הגלות, שהוקטו חושיםם ולא ידעו כלל שהם טובליטים. בטרם באו הגאולה, אף לא חשו כלל מרירות, ומשהחלה הרגישו או מרירות בראשונת... חכוף שנגוז. שאלו לרבי מאיר מפרימיישלאן: אנו עורכים "סדר" בלילה פסח. שמים על השלוחן מרור זכר לשעובה, מדוע לא נשים קצת כסף זכר לביות מצדים? — בצדך — השיב רבוי מאיר — שמים מרור ולא כסף, שכן מהמרור נשאר לנו גם כסף זכר, מר לנו, אבל מהתספיק לא נשאר לנו כל זכר...

זכור ליציאת מצרים. דרש רבוי שלמה דורה, הרב הצעיר מטלונים-ברנוביץ: הרבה מצאות ניתנו להם לישראל, בתור זכר ליציאת מצרים, היינו לאמר: זכרו — כי עלייכם לצאת מצרים! משל לרווחה בחבירו קלקל וחטא, מוכחו ומיסרו על מעשיהם פעם ופעמים ולא יותר. אך אם הלה אהוב נפשו, הריזו מוכicho בכל רגע כי ישוב מדרכיו, והנה, ראו מה גדולה חיבתו של הקב"ה לישראל, שבכל מצה ומוצה, בכל שבת, חג ומועד הרינו מדרבן אותנו ומזכיר לכל אחד מאתנו, זכור — זכר ליציאת מצרים. יהודי, הרי אתה שקוע עדרין בזוחמת מצרים, אל תחמההה, עלייך לצאת שם כל שייתר מהר, קום וצא מזור מצרים!...

עליו השלום, בשנער
זהה, שתחלה הפל
ולהכלם מהקדוש נ
קטגור וכח סגנור
מעוררים אותו, וננו

בּוֹ יְבָאֶר, שְׁבַשֵּׁם

לוח יומי: שנה פשוטה

עוד נוכל לומר ו
הנצחנים רטונ
בן גראת גשתחו ע
חיי הנצח, ובבעל לו
פמו שפה

וגם בעו"ם זהה נ
הפר, כמו שפ
על זה העון מן
וזה איש החוסם פ
לאור הגנו
לחורפה") בשם המן
הגנו

על בן הזהיר או
האיש הח

שנה מעוברת — י"ז תשרי

והגה מכל זה נוכל להבין את גצל השנאה שיש להקדוש ברוך הוא על המספר זהה, דהיינו שהאב, אף שהוא מפה לבנו, ומקרה של מלאות רצון המספר לו, באשר שהוא מבין שהדבראמת, מכל מקום נתעורר בלבו עבירות זה שנאה גדולה על המספר, בהתקבוננו בו כי איןנו מכון בספרו לחשלה בנו, רק לסתור עליון, בן הדבר יותר ויותר בעניין זה, כדיוע, להקדוש ברוך הוא אהב לאדם יותר מאשר אנשים אהב את עצמו, והוא רק בטובתו של ישראל, ושלא ידברו עליהם דילטוריא כלל, כמו שאמרו חכמיינו זכרים לברכה (כilkot שם רמז ח) על הפסוק (ישעה ו, ו) "ובידך רצפה", שאמר לו הקדוש ברוך הוא למלאך: רצין פה שאמר דילטוריא על פני, ומהספר לשון הרע גורר הפוך כל זה, על בן הוא נתעב מאד בעניין ה' יתברך.

לוח יומי: שנה פשוטה — י"ז תשרי

והגה באשר יתבונן האנשים הנלככ בדרכי הוזר הקדוש הנ"ל, ובבית בעינא פקחאת הנולד על ידי דברו, ימלא פחד ורחת וזיע מלדבר שום לשון הרע על חברו. דהלא אם יאמרו לאדם שיכנס אל היכל ה' בעצמו או שישלח אחד תחתיו, ויעמד לפניו ארון הברית, ויקטרג על כל ישראל, ולא יאמר שקר עליהם, רק מה שהוא יודע לאמתו, ברור הוא, ואפללו הגרווע שבישראל ימסר את עצמו לסכנה, ולא ישיא את نفسه עון אשמה כזו. והלא בן הוא הדבר בעניין לשון הרע, שהדילטוריא שהוא מעורר בפה היא עולה למלחה לפני כסא כבודו יתברך, כמו דאיתא בהדריא בתנא דבר אלהו (אליהו וכו) בפרק י"ח, וזה לשונו: בשם שהרשעים מספרים לשון הרע, ועולה עד נגיד כסא הכבוד, כמו בן וכו'. והוא מעורר בזה את המקטרג הגדל על כלל ישראל, וכונך לעיל בשם הוזר הקדוש.

והגה מכל זה נוכל להבין את גצל העונש שראוי לבא על העון הפר מה זה בעו"ם זהה ובעו"ם הבא, ולפיכך הזהיר אותנו דוד המלך,

*Stop informed
or as children
with paper intent*

*() loves you
more than
you love your*

*You are standing
in front of
me, I am looking
at you!*

אנו חיים בגלות ואין
אנחנועבדים בגל
עובדת קשה, אנו חור
טוב שבעולם, אך הינו
בבית יעקב להריה"ק מ
ענין הgalot במצרים
מה דאיתא בגמרא

בפה רך רב שמואלי
בפריכה. בפה רך היינו
שדריבו את מתחילה
רכ שידמה להם שאין
שהמשיכו אותם לאט
השבור שרצה לה
לעבדות כדי שישתכ
חרון מעולם. רק ש
עבדים מעולם, וכל נ
בדמי מועלם, מישר
ישראל כח תפלה ו
ודעתם, שלא יהיה
ליושעה לצתת מן ד
לחירות, שלא יתפלל
לهم להעלותם משם
המצרים שם יתפלל
מיד בתפלתם. ע"כ הוא
בפה רך כדי שלא י
הגלוות היה שהיא נד
מצרים למקום מעונגן
היה הארץ בgan ה',
תשוקות וחמדות עד
כי טוב להם לישב בו
שאיתא (מכילתא יתרו) ש
מצרים, שהיה נוח
מלחיות שבר הארץ אח
מוחה שהוא עבדים. וא
כי כאשר ראה פרעה

פר' יתרו, רטסי לילה אותן טן. וזה הכוונה
'חייב אדם לראות עצמו כאלו הוא יצא',
הרשע לפיו שהוציא את עצמו מן היכל
כפר בעicker, אבל כל אחד חייב להאמין
ולראות את עצמו כאלו 'הוא' יצא
מצרים, שהוא בלבד יצא מארץ מצרים.

הוא מה דעתך (שפתו כ, כ) אני ה' אלקין
אשר הוציאתי מארץ מצרים, שנאמר לשון
יחיד, שייל המכוון שהיודי צריך להאמין
אני ה' אלקין אשר הוציאתי, אותו
הוציאו מארץ מצרים ובכבודך בלבד היה
כדי כל היציאת מצרים [עוי] גועם אלימלך

[בצורה]
[צורה]

דש"ז (שנתו י, כב) מביא דברי חז"ל (שמ"ו)
ד, ג' למה הביא עליהם חזרה? שהיו
בישראל באותו הדור רשותם שלא היו
רוצים צאת ומתו בשלשת ימי אפלה
כדי שלא יראו מצרים במפלתם ויאמרו
אף הם לוקין כמוונו. ראיית מהריה"ק בעל
דברי יואל זצ"ל שבזה מישוב מה
שלכלאוורה קשה הלא כל כל ישראל הינו
*What separates
does who
does who
does not?*
במ"ט שעריו טומאה, וממי היו הרשותם
האלו שמותו בגין מי אפילה, למה הינו
אלו יותר רשותם מלאו שנגalo? רק
שרשי מברך שנקודות הנגולה תלוי
בציפוי לגולה, ואלו שמותו בגין מי
הציפייה לא הינו רוצים צאת, וזה היה
החילוק בין אלו שנגalo.

לפעמים חסר האדם התשוקה לצאת
מצרים כי אינו יודע כלל שהוא
נמצא למצרים, אינו מכיר את המצב שלו,
ומAMILא אינו רוצה לצאת, ולפי זה ייל' חייב
אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא
מצרים, הינו שעיל האדם לדעת שהוא
עדין למצרים, ואלו יכול לבוא לידי יציאה
מצרים, אבל אם חשובים שהכל בסדר אז
אי אפשר לראות עצמו כאלו יצא מצרים.

כבר כתכנו הערה שתיבת 'הוא' מיותר.
ראיתי בספר קדושת אהרן מהריה"ק
רבי אהרן מסדיגורה ז"ע, שכח בברא
ע"פ מ"ש חז"ל (סנהדרין לו) שחביב אדם
לומר בשביili נברא העולם, כל איש
ישראל צריך לחיות תמיד בהרגשה שלילו
עומד העולם, וזה הכוונה גם כאן שככל
אחד חייב לראות עצמו כאלו 'הוא' יצא
מצרים, כאלו שוק הינו יצא מצרים,
ובשבילו היה כל היציאת מצרים, וצריך
לייתן שבח והוראה להקב"ה כאלו לו
לבדו נעשה הטובה הזאת.

עוד הוסיף ביאור בזו ש'חביב' אדם,
הינו אפילו בדור שהוא יכול חביב,
כאלו 'הוא' הינו הדור יצא מצרים,
כמו ביציאת מצרים שהייתה הדור משוכנע
במ"ט שעריו טומאה, בכל זאת היה
הгалיה, כן גם עתה אל יכול לבבו ויצפה
ליושעה. בכל דור ודור צרכים להאמין
באמונה שלימה על הנצחות של יציאת
מצרים, ובכל מצב שנמצא האדם יכול
האדם לצאת מן המצר, משום שכמו
שאו יצאו עמוק הgalot והקליפה, כן
נסואר כה זה לנצחות.